ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 15. ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ Հարաթ 28 Յունվարի **1884** Հարաթ 28 Յունվարի ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻ № 15.

Տարեկան 10 րուբլի. վեց ամիսը՝ 6 րուբլի. երեք ամիսը՝ 3 ր. 50 կ.
Հասավ 5 կոպեկի.
Բաժանորդ գրվում են Թիֆլիսում վաճառի խանութներում։

Խմբագրութիւնի հասցէն՝ Тифлисъ. Редакція „Норъ-Даръ“
или Tiflis, Rédaction „Nor-Dar“.

Խմբագրութիւնը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն ժամում։
Յայտարարութեան վճարը բաժնի 2 կ. տնիլանների համար՝ կրկնապատիկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդ.—Բարեգործական պարահանդէսներ։ Քրոնիկոն։—Քաղաքական։— Խառն բերեր։—Հեռագիրներ։ — Առևտրական տեղեկատու։ — Բանասիրական։ — Հասարակաց զրուցարան։ Մատենախօսութիւն։— Յայտարարութիւններ։

Թիֆլիս, 27 յունվարի 1884.

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍՆԵՐ

Մի բարի սովորութիւն, որ լաւագոյն երկիրներում տարածուած է և մեզանում էլ մուտք է գործել, այդ բարիկենդանից առաջ կոնցերտներ, ներկայացումներ, պարահանդէսներ տալն է—խեղճերին, չքաւոր և ուսման կարօտ երիտասարդներին. մէկ խօսքով կարօտ մարդկութեան և հանրօգուտ հաստատութիւններին միջոց, օգնութիւն հասցնելու նպատակով։

Մենք արդէն ունինք Թիֆլիսում երկու բարեգործական ընկերութիւններ, մէկը Հայուհեաց, որի գործունէութեան ասպարէզը ուսէլի նեղ շրջանակի մէջ է դրած, միւսը՝ Կովկասի Հայոց, որի նպատակներն աւելի ընդարձակ են և նորա գործունէութեան ասպարէզը անհամեմատ աւելի մեծ շրջանակի մէջ է դրած։

Վաղը, կիւրակի 29-ին, լինելու է մի պարահանդէս առաջինի՝ Հայուհեաց բարեգործական ընկերութեան օգտին։ Աւելորդ է լիշեցնել, որ Թիֆլիսի Հայ հասարակութիւնները չը պէտք է անտարբեր մնան, այլ պէտք է նպաստեն այդ ընկերութեան՝ ներկայ գտնուելով պարահանդէսին։

Մէկ շաբաթ յետոյ, տեղի կունենայ միւս պարահանդէսը՝ Հայոց Բարեգործական ընկերութեան կողմից։ Այդ, և նման օրինակ եկամուտներից Հայոց Բարեգործական ընկերութեան խորհուրդը բաժին է հանում ցրուած Հայոց Հոգ. դրպրոցներին և ուսման կարօտ երիտասարդներին, որոնք օգնութեան կարօտ են։

Կարծում ենք, որ Կովկասի Հայոց մէկ բարեգործական ընկերութեան բարգաւաճումն իւրաքանչիւր Հայի, իւրաքանչիւր մարդու սրտին պէտք է մօտիկ լինի, ուստի ամենի համար պարահանդէսին ներկայ գտնուելը կամ առմանակի գինը վճարելը՝ հաճելի պէտք է լինի։

Ինչո՞ւ չը պէտք է Թիֆլիսի Հայերը ուրիշի լաւ օրինակին հետևին, եթէ այդ ուրիշը օտար էլ լինի։

Հազիւ է անցնում մի ամիս, որ չը լսենք որ մի կոնցերտ, մի ներկայացումն կամ մի պարահանդէս է տեղի ունեցել օրինակ «Կրուժօկ» կոչուած ժողովարանում կամ մի ուրիշ տեղ «Սուրբ Նունէի» Թիֆլիսի կամ Թելաւի Հատուածութեան օգտին, և գրեթէ միշտ եկամուտը մեծ է լինում։

Մթթէ լաւ օրինակին հետևելը ամօթ է, մթթէ բարի գործումն, հանրօգուտ գործում մրցելն դովելի բան չէ։

Թիֆլիսի բնակիչների մեծամասնութիւնը Հայերից է բաղկացած, ասում են որ Հայերն հարուստ են և ամեն տեղ առատաձեռն. բանկերի մեծամասնութիւնն Հայերի փոքերովն է կանգնած...Բայց մինչև օրս էլ չենք լսեցինք, որ Թիֆլիսում մի կոնցերտ կամ այդպիսի մի քան լինէր Ներսիսեան Հոգևոր դպրանոցի չքաւոր աշակերտների օգտին, թէ կուզ Թիֆլիսի ժողովարանում։

Երևի այդ մոռացուել է նրա համար, որովհետև այդ դպրոցի աշակերտների մեծամասնութիւնը պատկանում է ամենաչքաւոր դասին, որովհետև այդ աշակերտներից շատերը որբ են, շատերը կօշիկ էլ չունին, որ հագնեն, բնակարան էլ չունին, այլ դիշերում են ճանապարհ ընկնող ֆուրգօնների մէջ կամ արհեստաւորների տների խոնաւ պատշգամի վերայ։ Երևի դրանք մոռացուել են, որովհետև խեղճ Հայ ծնողների գաւակներ են, կամ գուցէ նրա համար, որովհետև այդ մատաղ բայց կարօտութեան մէջ տառապող սերունդը ապագայում Հայերի օգտին պէտք է ծառայէ։ Ս. Ս.

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Մեզ հաղորդում են, որ ամսոյս 25-ին գիշերը ժամը 8½, քաղաքիս Կուկիա կոչուած քաղաքամասում, Ալէքսէևսկի փողոցի վերայ, մի տան մէջ անյայտ չարագործները կոտրել են մի Հայ այրեի գլուխը։ Այս քամնելի չարագործութեան մասին առ այժմ պատմում են հետևեալ մանրամասնութիւնը։

Գիշերուայ մօտ 8 ժամին, սենեակի մէջ մխայնակ նստած են լինում մայր և աղջիկ։ Յանկարծ սենեակի դուռը բաղխում են։ „Ո՞վ էք“ ներսից հարցնում են։ „Զագրանիցեմին նամակ ունենք, ստացէք“ լինում է դրսի պատասխանը։ Աղջիկը դուռը բանում է։ Խոկոյն ներս են թափում հինգ հոգի, անծանօթ դէմքերով։ Նոցանից մի երկուսը բռնում են աղջկան և կապում ձեռները, իսկ միւսները հինգ վերան ընկնելով՝ դաշոյնով կտրում են նորա գլուխը։ Չարագործներից մէկը առաջարկում է սպանել և աղջկանը, ասելով. „եթէ սրան էլ չը սպանենք, մեր բանը վատ կը լինի“։ Բայց վերջինը, խոստանում է, որ ոչ ոքին ոչինչ չի յայտնիլ, և նորան թողնում են, որ և կապած ձեռքերով վախչում է։ Չարագործութիւնը տունը կողոպտելու մտքով է եղած, որովհետև ինչպէս պատմում

—Մայրիկ, կարծում ես թէ ես նորա համար եմ մտածում, պատասխանում է, Գէորգը, թէ ինչու Թուստաւի աղջիկը ինձ չէ սիրում, բնաւ. ինձ տանջում է միայն այն բանը՝ թէ ինչու մենք աղքատ ենք, որ մի վաճառականի աղջիկ ինձ վերայ ծիծաղի և Սօմարեանցի Ծառան այդքան կոպտութեամբ գոռայ ինձ վրայ։ Ահա այս է ինձ սպանողն։ Ես տեսնում եմ թէ արհեստաւորը որքան տղմմելի մարդ է աշխարհի մէջ։ Եւ եթէ դուք Թողնէիք ինձ գործակատար լինել... Այստեղ Գէորգը այլ ևս չը կարողացաւ լրեն պահել և սկսաւ լալ։—Վարպետ բանեին վերայ ես մտածում, ծրդի. շարունակեց մայրը. արհեստը ոսկի պարապմունք է. այդ պարապմունքով էլ դու մարդ կը դառնաս և պատիւ կը վաստակես, եթէ միայն կամենաս։ Տեսնում ես, այն ծերունի Թուստաւը քեզ օրինակ։ Չէ որ նա էլ առաջ քեզ պէս մի խեղճ գործաւոր է եղել, իսկ այսօր մի ամբողջ գործարան ունի։ Այս ասելով Թամարը վեր կացաւ և բերաւ որդու համար վաղուց արդէն պատրաստ ընթրիքը, որ բաղկանում էր մի կտոր տապակած մսից, պանրից և սեւ հացից։

Գէորգը, չը նայելով իւր ներքին վրդովմանքը, շատ ախորժակով ընթրեց։ Եւ երբ վերջացաւ, վեր առաւ իւր սրինգը և դուրս գնաց բակը։

Դեկեմբէր և լուսնկայ գիշեր էր։ Գէորգի դրացուհիները, կանայք և աղջիկները դուրս էին եկել կտուրների վերայ և Թամարա էին անում Սօմարեանցի տան մէջ եղացող լանջոյքին։ Բայց Գէորգին Սօմարեանցի տունը չէր գրաւում. նրա սիրտը ուրիշ տեղ էր տանջում։ Նա նստաւ բակի մեծ տանձենու տակ, մի կոճղի վերայ, որ նայում էր ուղիղ Սօմարեանցի տան լուսաւորուած դահլիճին և սկսաւ մեղմ և քաղցր ձայնով երգել՝ „Ջրվրուած սիրահարի“ տխուր երգը։

Ա՜խ երանի տիար սրտին
Սիրոյ նետեր չը զգէր։

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀԱՅԱՍԱՐԱԿԱՑ ՈՐԴԵԴԻՐԸ

—

Գ.

Գէորգենց տունը խակապէս մի հողէ կոտրով աղքատիկ տնակ էր, բաղկացած մի մեծ սենեակից և մի լոհանոցից։ Պարբերն Ղազարը հազիւ էր կարողացել այդ վոքրիկ կալուածը ձեռք բերել իւր ճակատի քրտինքով։ Ինքը երախայութիւնից լինելով որբ և ամեն տեսակ պատուականներից զուրկ, դեռ տղայ հասակում մուրալով էր ապրել։ Յետոյ իւր մի բարի դրացուհու միջնորդութեամբ մի դարբնի մօտ աշակերտ մտնելով, սովորել էր դարբնութիւնը։ Մինչև 25 տարեկան հասակը, նա կարողացել էր այնքան գումար վաստակել, որ գնել էր այդ վոքրիկ տնակը և ամուսնացել Սարաջ-Օհանի աղջկան-Թամարի հետ։ Դարբերն Ղազարը գուցէ կարող կը լինէր շատ առաջ գնալ, կարող կը լինէր և մի վոքր հարստութիւն ձեռք բերել. այս աշխարհում մթթէ այդ բանը անկարելի է, բայց մի անակնկալ հիւանդութիւն, դեռ երեսատասը հասակում, խլեց նորան իւր սիրելի կնոջ գրկից, նորա համար միակ մնխիթարութիւն Թողնելով երկու տարեկան Գէորգին։

Խեղճ Թամարը շատ երկար սգաց իւր ամուսնի մահը. նա մերժեց իւր աղգականների Թախանձանքը կրկին ամուսնանալու համար, և իւր բոլոր խանգաղատանքը վոքրկիկ Գէորգի մէջ ամփոփելով, սկսաւ ապրել միմիայն նորա համար։

Թամարը ամուսնոյ մահից յետ իւր և որդւոյ ապրելու հոգսը իւր վերայ տեսնելով՝ չանձն առաւ մերձակայ լուացարանում լուացարարի պաշտօն. և ամսական 25 րուբլի ստանալով, ապրում էր ինքը և ապրեցնում էր որդուն։

Երբ Գէորգը 3 տարեկան դարձաւ, նա տուաւ նորան Հայոց դպրոցը, որտեղ նորան ձրի ընդունեցին։ Գէորգը շատ ուշիմ տղայ էր. նա լաւ էր սովորում և բոլոր վարժապետները նորանից գոհ էին։ Ինչ վերաբերում էր դպրոցի վերակացուին, նա պատրաստ էր ամսականը 50 րուբլու վոխարէն 25-ով ձառայել, եթէ միայն դպրոցի բոլոր աշակերտները Գէորգի նման համեստ և խոնարհ տղաներ լինէին։

Գէորգը 17 տարեկան հասակում իւր ուսման ընթացքը աւարտեց և այնքան բան գիտէր, որքան նորան սովորեցրել էին դպրոցում։ Այժմ հարկաւոր էր որ նա իւր համար մի պարապմունք գըտնէր։ Գէորգը հաւատարիմ մնալով այդ ժամանակներում դպրոցում տիրապետող ոգուն, կամենում էր անպատճառ գործակատար դառնալ, և շուտով հարստանալ։ Բայց հանգուցեալ Տէր Օհանէսը, որ շատ սիրահալ էր արհեստներին, կարողացաւ համոզել նորան որ իւր մօր ցանկութեան համեմատ շարունակէր իւր հօր Պաղտրի արհեստը, այն է դարբնութիւն։ Բայց և հանդերձ, Գէորգը հայոց դպրոցը աւարտած և իւր վարժապետների ասելով դարգացած տղայ, ևս չէր կարող հասարակ դարբին լինել. արդէն մեծ դիջում էր անում նա մօրը և Տէր Օհանէսին որ գործակատար լինելու գիտաւորութիւնը Թողնում էր, ուստի նա ընտրեց վահանագործութիւնը և մտաւ գործարանատէր Շաուէ Թուստաւի մօտ։

Այստեղ երկու տարուայ մէջ Գէորգը բաւական առաջ գնաց իւր արհեստի մէջ և ծերունի Թուստաւը յայտարարեց նորան ամսական 15 րուբլ։

Այժմ նա կամաց կամաց մօտենում էր ցանկացած նպատակին, այն է ազատել մօրը լուացարանում օրն և բուն չարչարը աշխատելուց։

Բայց մէկը, որ Գէորգին աւելի կատղեց Թուստաւի գործարանի հետ, այդ նորա դուստրը դեղեցիկ Շաուէօան էր։ Նորա դեղեցկութիւնը առաջին անգամից լսկ գրաւեց Գէորգի ուշադրութիւնը և նա հետզհետէ գործարանը գնաւ լով և յաճախ Շաուէօային տեսնելով, զգաց որ այլ ևս անտարբեր չէ դէպի նորան։ Մինչև այժմ լրեն անծանօթ մի զգացմունք սկսեց անհանգստացնել նորան։ Նա ամենից վաղ շտապում էր Թուստաւի գործարանը և ամենից ուշ հեռանում էր այնտեղից և այս միայն նորա համար, որ աւելի շատ ժամանակ ունենայ Շաուէօային տեսնելու։ Խեղճ երիտասարդը սկսում էր նորան...

Բայց Թուստաւի աղջիկը և հարկէ նորա զգացմունքը չէր բաժանում, և այդ երազել անգամ չէր կրսղ նա։ Միայն Թէ բոլոր գործաւորներից աւելի նորան էր համակրում։ Գէորգը շատ համեստ և համակրական դէմք ունէր. առաջին անգամ նորան նայողը կը սիրէր նորան. և Շաուէօան սիրում էր նորան՝ երբեմն իւր հօր գործարանի մի բաբլի, աշխատասէր և սարկիշտ գործաւորին։ Բայց իւր քաղցը վարմունքը դէպի Գէորգը վերջինիս մէջ բոլոր երիտասարդներին յատուկ մի ըմպաւ կարծիք էր ծնեցրել, այսինքն Թէ նա սիրում է բրեն։ Այս սխալ կարծիքի մէջ աւելի հաստատուեցաւ Գէորգը նա օրից, երբ Շաուէօան պատահմամբ նորա երգելը լսելով, հրաւիրեց նորան բրենց տան այգին և մի քանի նուագ իւր ծնողաց առաջ երգել տուաւ նորան։ Իսկ այնուհետև իւրաքանչիւր երեկոյ, երբ գեղեցիկ եղանակ կամ լուսին էր լինում, բնքը միայնակ զբօսնում էր այգիում և Գէորգին իրնդրում էր նստել մեծ ակաթենու տակ և երգել։ Գէորգը երգում էր նորա համար շատ քաղցր և զոզոջուկ երգեր... Նա երգում էր մինչև անգամ այնպիսի կատրներ, որոնց մէջ իւր սրտի խանդն ու զգացմունքները էին արտայայտուում։

Շաուէօան, և հարկէ, հայերէն չը գիտենալով, չէր էլ հասկանում Գէորգի երգերի միտքը. բայց երբ սա մի օր կամեցաւ Թարգմանել նորան իւր շատ սիրած երգի մի կտորը, նա Թոդեց Գէորգին այգիում և անկոս հեռացաւ նորանից...

Գէորգի մէջ մի կասկած զարթնեցաւ։ Նա զգաց որ սխալուած է, որ Շաուէօան նորան երբէք չէ սիրել... Եւ այս սխալը Ճշմարտութիւնը օրից օր աւելի հասկանալի էր դառնում նորա համար։ Իսկ այս երեկոյ արդէն ամեն բան պարզուել էր։— „Թուստաւի աղջիկը, մտածում էր ինքն իրեն Գէորգը, ոչ միայն անկարող եղաւ իմ զգացմունքը բաժանել, այլ և ծիծաղեց ինձ վերայ երկարէք վանդակները պիտանի չաւակել տալով ինձ, որպէս զի զգալ տայ ինձ նման Լիշտուտակներին իւր և մի խեղճ գործաւորի մէջ եղած անհամեմատելի անհաւասարութիւնը“...

Այս խորհրդածութիւնները ալէկոծում էին զարձեալ խեղճ Գէորգի գլուխը, երբ նա հասաւ տուն։

Խեղճ Թամարը երկար դրսում կանգնած՝ սպասում էր իւր որդուն, որովհետև նա այս երեկոյ սովորականից աւելի ուշացաւ։ Երբ Գէորգը մօտեցաւ բակի դրանը, մայրը վազեց նորա առաջ։ „Հոգեակս, ինչու այսքան ուշացար“, հարցրաւ նորան ծայրահան խանդաղատանքո։ Բայց Գէորգը այնքան վրդովուած, էր որ մօր հարցին ոչինչ չը պատասխանեց։ Թամարը սաստիկ այլայլուեցաւ։ „Ի՞նչ է պատահել արդեօք նորան“, չընչաց ինքն իրեն խեղճ մայրը և վազեց որդւոյ հանդից դէպի տուն։

Այստեղ Գէորգը պատմեց նորան իւր տխրութեան պատճառը։ Մայրը, և հարկէ, մեծ նշանակութիւն չը տուաւ որդւոյ պատմածներին, բայց աշխատեց մխիթարել նորան։ „Դու քո գործը շինիր, ծրդի, ասում էր նորան. աշխատիր որքան կարող ես մի քանի շահ չետ դնել, և երբ ժամանակը կը հասնի, ես քեզ համար այնպէս լաւ աղջիկ կուզեմ, որ դու իրեն կը սիրես և ինքը քեզ։ Ի՞նչ անկս դու Գեորգեանցու աղջկայ հետ. դու հայ ես, օտարի հետ ևս չէս պատկուելու։“ Թամարը շատ լաւ էր ասում, բայց որդու սրտից չէր խօսում։

ՊԱՏԱՐԱԳԱՐԱՆ

(Ուշ ստացված)

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹԻՒՆ

Մեր նախորդ համարում տպագրած մեր խմբագրական յոդուածի մէջ մենք ասել էինք, որ Ռուսաստանի ժամանակակից պետական կեանքի ամենանշանաւոր երեւոյթներից մէկն է այն ուղղութիւնը, որ ձգտում է ամրացնել ազգային ինքնագիտակցութիւնը, ազգային միութիւնը, ազգային ոգին։ Ասել էինք նաեւ, որ այդ ուղղութիւնը ոչ միայն ներկայացուցիչներ ունի ժողովրդի մէջ, այլ եւ կառավարութեան մէջ

նում, այս բանի մասին բացատրութիւն սլտի ստանայ լօրդ Գրանվիլից։

III

Թօնդօլի նահանգապետը, ինչպէս գրում են անգլիական լրագրներում, հաղորդում է Բերբերից, որ այնտեղ եկել են Բիկարիկ ցեղի կողմից չորս դեսպաններ, նոքա յայտնեցին ընդունել եգիպտական իշխանութիւնը և խնդրեցին տալ նրանց ցեղին նրաւունք գնալ Բերբերը նրեղէններ առնելու համար։ Դեսպանները խոստացան և պարտաւորուեցան, նրաւունք տալ առևտրական կարաւաններին ազատ այցելելու Բիկարիկների նահանգները։ Նահանգապետը առելացնում է, թէ Բիկարիկների ցեղի հպատակութիւը նրանչելի ժողովրդին. նա յոյս ունի, որ մի նս ցեղերն էլ կը հետևեն այս օրինակին։

--

„Politische Correspondenz“ լրագրին գրում են. „Բուլղարական քաղաքական 1881 թ. տեղեկութիւններից նմանցնում է, որ այդ երկրի մէջ օսար տէրութիւններից մուտք են գործել 58,487,100 ֆ. դումարի ապրանք։ Այս թուից Աւստրօ-Ունգարիային բաժին է ընկնում 14,921,238, Անգլիային—13,555,713—Բաւիերային 8,506,588.—Թիւրքիային 6,528,687.—Իտալիային—5,833,875. Ֆրանսիային—3,919,800. Սերբիային—1,993,487. Ռուսիային—1,206,637.—Գերմանիային—286,875, իսկ միւս մրնացած տէրութիւններին 2,834,200։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Զորս կանանց սպանող Հուգօ Շենկը, ինչպէս երևում է, անցեալ տարուայ հոկտեմբերին եղել է Համբուրգում և այն տեղ էլ է մտադրուել սպանութիւնները գործելու։ Այն ժամանակ Շեպալ-գլենգերշտասում Հուգէ Շենկ ատանունով մի մարդ բնակարան ունէր վարձած մի օրիորդի հետ, որը եկել էր Բերլինից։ Բայց այդ օրիորդը քիչ դրամ ունէր, ուստի և Շենկը չարմար դատեց թողնել նորան։ Օրիորդն էլ նոյնպէս շուտ ժամանակից յետոյ գնաց, որ նրա համար միեւնոյն գանէ։ Սակայն Համբուրգի պօլիցիան ուշադրութիւն դարձրեց այդ գաղտնի գործի վերայ։ Համբուրգի Շեպալ-գլենգերշտասում բնակուող անձնաւորութեան նկատագրութիւնը բոլորովին համապատասխան է Շենկի նկարագրութեան հետ։ Պէտք է ասել, որ Շենկը մատամբ էլ բանասուեցած է և ոտանաւորներ է գրում։ Բանտումը նա նրեն շատ սանձնասիրատ է պահում և գրաձեալ ոտանաւորները է գրում, որը մեծ եռանդով կարդում է միւս բանտարկեալները մօտ։ Ահա, օրինակի համար, նորա գրած ոտանաւորներից մէկի բովանդակութիւնը, որ նկատագրում է նորա գրութեան բնաւորութիւնը։ „Ո՞ր կը վերջացնեմ ես իմ կեանքը։ Հանգիստ անկողին, թէ կախաղանի վերայ. կը փառաւորեմ, թէ կատաստրոֆեմ անունս։ Ինձ համար բոլորն էլ մէկ է։ Ի՞նչ է ինձ համար գերեզմանական աղմուկը և հոգին։ Աշխարհիս վերայ բաւականին ապրեցի և հենց այժմ էլ կրցանկամ դժոխք գնալու։ Ինձ համար երկրային ամեն ինչ վերջացաւ։ Ի՞նչ մնաս, թէ մի քանի մարդկի անհետացան աշխարհից։ Պատերազմում հազարաւորներն են կորչում, իսկ կանայք ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ....“ Օլմիւցից Հուգօ Շենկի մասին հաղորդում են „Pretoe“ լրագրին հետևեալը. „1870 թ. Դեկտեմբերի 6 Հուգօ Շենկը Օլմիւցի դատարանի վճռով բանտարկութեան ենթարկուեցաւ հինգ տարի ժամանակաւոր, յետոյ նորա, լինելու այդ չէ ասուած Թիֆլիսի և Կովկասի ջրերի և լեառների վերայ խօսելու ժամանակ. մինչէ այնտեղ առաւել չէ կարելի պարզել այդ բանը, այն ժամանակ Հայաստանի համար այդ կը լինէր կրկնութիւն և առաւել լաւ կը տպաւորուէր աշակերտի մտքի մէջ։ Այն ինչ, եթէ ուսուցիչը սկզբնեբում անուշադիր լինի, այդ, վերջը միայն ըստ դասագրքի, Հայաստանի համար չնչին, երևիան կը կարծի թէ Հայաստանի լեառները գետեղն են, որ այս տեսակ ներգործութիւն ունին օդի և բուսականութեան վերայ։ Ես չեմ հասկանում ինչ հարկ կայ առանձին գլխում խօսել լեառների և առանձին գլխում նորա նշանակութեան վերայ. գործ այնպէս կապակցուած են միմեանց հետ, որ բաժանել անկարելի է։ Պէտք է ընդհանրապէս նկատել, որ պ. Տէր-Յակոբեանը գլխները բաժանելումն շատ ուշաց է եղել։ Օրինակ, իմ կարծիքով „Հայաստանի մակերևոյթը“ գլխում պէտք է ամփոփել. նորա բարձրաւանդակութիւնները, հարթաւանդակները, լեառները նշանակութիւնը, որովհետև այդ բոլորը միասին վերցրած ներկայացնում են Հայաստանի մակերևոյթը և ոչ միևնոյն լեառները. ինչպէս նաև „Հայաստանի ջրերը“ գլխի մէջ ամփոփել գետերը, նորա նշանակութիւնը, չհերը և ոչ միայն գետերը ինչպէս որ պ.-ը արել է։

Գալով երկրորդ մասին, նորը պէտք է նորա համար ասել։ Բայց այստեղ պատահում ենք նաև մեր կարծիքով ուրիշ դէպքերի։ Պ.-ը իւր յառաջաբանում ասում է՝ „մասը ուսումնասիրելուց յետոյ, պէտք է անցնել ամբողջին“։ Շատ լաւ, բայց Հայաստանը կազմում Ասիայի մի մասը, ինչու՞ ուրեմն Հայաստանից յետոյ անցնում է Եւրոպայի Թօղնենք և այս։ Մեր նպատակը պիտի լինի ազատել երեխաներին չոր ու ցամաք անուններից. առաւել լաւ կը լինէր վերցնել առանձնապէս ամբողջ մասը ցամաքը և կամ մի-մի տէրութիւնից առանձին։ Ասիայի մասին դասաւանդութիւնը վճռուեց նախ սկսել Ասիայի մասին, որովհետև Ասիան ամենահին աշխարհն է, ուր ծագել են ամենահին քաղաքակրթութիւնները, ուր ծնուել են ամենահին կրօնները, ուր ապրել են ամենահին ազգերը։ Ասիան ամենահետաքրքրական աշխարհն է, ուր ամեն քայլափոխի հանդիպում ենք մեծ յիշատակների։ Ասիան ամենահարուստ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ոսկի, արծաթ, ադամանդ, մարգարիտ, ամեն տեղ աճում են ամենագեղեցիկ ծառերը, ամենագեղեցիկ ծաղիկները։ Ասիան ամենագեղեցիկ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենագեղեցիկ կանայք։ Ասիան ամենամեծ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենամեծ գետերը, ամենամեծ լճերը, ամենամեծ լեռները, ամենամեծ հովիտները, ամենամեծ անապատները, ամենամեծ քաղաքները, ամենամեծ տիրապետութիւնները։ Ասիան ամենաերկար աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաերկար գետերը, ամենաերկար լճերը, ամենաերկար լեռները, ամենաերկար հովիտները, ամենաերկար անապատները, ամենաերկար քաղաքները, ամենաերկար տիրապետութիւնները։ Ասիան ամենաբարձր աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաբարձր գետերը, ամենաբարձր լճերը, ամենաբարձր լեռները, ամենաբարձր հովիտները, ամենաբարձր անապատները, ամենաբարձր քաղաքները, ամենաբարձր տիրապետութիւնները։ Ասիան ամենացածր աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենացածր գետերը, ամենացածր լճերը, ամենացածր հովիտները, ամենացածր անապատները, ամենացածր քաղաքները, ամենացածր տիրապետութիւնները։ Ասիան ամենաերկրագործական աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաերկրագործական ազգերը։ Ասիան ամենաարհեստաւոր աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաարհեստաւոր ազգերը։ Ասիան ամենավաճառական աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենավաճառական ազգերը։ Ասիան ամենահարուստ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենահարուստ ազգերը։ Ասիան ամենաաղքատ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաաղքատ ազգերը։ Ասիան ամենաքաղաքակիրթ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաքաղաքակիրթ ազգերը։ Ասիան ամենավայրենի աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենավայրենի ազգերը։ Ասիան ամենաերջանիկ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաերջանիկ ազգերը։ Ասիան ամենաանբախտ աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաանբախտ ազգերը։ Ասիան ամենաազատասէր աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաազատասէր ազգերը։ Ասիան ամենաստրկասէր աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաստրկասէր ազգերը։ Ասիան ամենաանհատական աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաանհատական ազգերը։ Ասիան ամենաընկերական աշխարհն է, ուր ամեն տեղ գտնում ենք ամենաընկերական

տարմատաը Պօտեխինը յանձն առաւ ջրանցքների բնիկերուվերեան քաղաքի հետ ունեցած դատի օգուտները և հրաժարուեցաւ ձայնաւորուվերեան կոչումից։

„Новости“ լրագիրը հաղորդում է, որ սրբազան Սինոդում հարց է բարձրացած, թոյլատրել բարձրագոյն կրթուվերեանը աշխարհական անձինքներին ընկալօր լինել հոգևոր զբաղողներուվում։

ԿԱՅԻՐ, Բեկիկեր-փաշան յայտնում է, որ Թղնամիների թիւը 1000 հոգուց աւելի չէ, իսկ նեգրերուական զօրքերը հրաժարուեցան կռուելուց և փախան ու լինքը Բեկիկեր-փաշան քիչ մնաց իւր շտաբովը սպանուէր իւր սեպհական զօրքերից։

ՊՇՇՏ. Պատգամաւորների ժողովը հերթական հարցերից հանեց Քրնստոնեաների հրէաների հետ ամուսնուվերեան հարցի օրէնքի ծրագիրը և առաջարկեց կառավարուվերեանը յետաձգել այդ հարցը մինչև մի աւելի բարեյաջող ժամանակի։

ԼՕՆԴՕՆ. Պատգամաւորների ժողովում Գլադստոնը հաստատեց Բեկիկեր-փաշի պարտուվերեան լուրը, բայց չէ կարծում, որ այդ պարտուվերինը ազդեցուվերիւն ունենայ Գօրդոնի դեպանուվերեան վերայ, որը ապահովուած է ամենաընդարձակ և լիագօր իրաւունքներով։ Չերչիլը առաջարկեց ընդունել Թագուհուն ներկայացնելու հասցէի նախագիծը և ուղղել գէպի այժմեան մինիստրուվերիւնը արտայայտած անհատարմուվերեան սնալը, բայց ժողովի նախագահը ընդմիջաւ այդ բանին։ Ջինուորական մինիստրը խոստովանեց ես նաւագնացուվերեան ընկերուվերիւնների հետ ուղարկել Եգիպտոս բաւականացած օգնականուվերիւն։

ԲԵԼԳՐԱԴ. Նոր սկուպշչինային (ազգային ժողով) անդամների ահագին մեծամասնուվերիւնը պատրաստում է կառավարուվերեան կոչակցուվերեանը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Թիֆլիսի հրատարակի վերայ վաճառահանուող ապրանաց ընդհանրկ գները։ Յունվարի 27-ին։

—

ՑՈՐՒՆ.—Դուռնուվի պուդը 90—92½ կոպ.
„ Գանձակի „ 85—87½ „
„ Շորագալի պատ. — — — —
„ Ղազախի „ 60—70 „
„ Երևանի „ 80—82½ „
„ Նուխայ „ — —

Գաղձիալ հաղորդակցուվերեան ճանապարհների ձիունալ կապուած լինելու պատճառով ցորենը վրայը քանակուվերեամբ է քաղաք մտնում։ Վերոյիշեալ պնդով քաղցը ծախուը շարունակում է։

ԱԼԻՒՐ.—Բէտոնով (Рейникъ)
քաշին . . . . 13 ք. 70 — „
„ կոժուխովի քաշը 16 „ — կ.
„ Հանվերգնանի
№ 0000 քաշը 12 ք. 75 կ.—13 ք.
„ 000 „ 12 „ 25—50 կ.
„ 00 „ 11 „ 25—50 կ.
„ 0 „ 10 „ 25 կ.— 50 կ.
„ 1 „ 11 „ 25—50 կ.
„ 2 „ 10 „ 25—50 „
„ 3 „ 7 „ 50 կ.
„ 4 „ 5 „ 50— „
„ Դուռնուվի . պուդը 1 ք. 15 —20 կ.
„ Գանձակի , . . „ 1 ք. —1 ք. 10 „
„ Շորագալի . . „ 1 „ —15 — 25 „
„ Խառն ուսականները „ — —80 — 90 „

Ալիւրի գնորի մէջ նոր վախտուվերիւններ չկան։

ԳՐԻՋԵՆԻ կրտսերայ
Բամած 2 ք.— 2 ք. 20 կ.
Ձը բամած 1 „ 90—2 ք.
ՄԱՆՆԻ կրտսերայ
1-ին ուսակ 11 „ 80 կ.—12 ք.
2 „ „ 10 „ 86 „—11 „
ԳՕԲԻ.—Ամիսակը. . . „ 52½ — 55 կ.
„ Աւք . . . . . „ 58 — 60 „
Գարեջրի համար . . . . . 62½ — 65 „
ԲՐԻՆՁ. աքսայ . . . . „ 2 ք. 70—80 կ.
„ Նուխայ . . . . „ 1 „ 55—60 „
„ Խառը ուսականները „ 1 „ 45—50 „

Գարձեալ գրուվերիւնը առ ժամանակ անփոփոխ կը մնայ։

Նուխայի վերայ լաւ պահանջ չկայ։

ԱՂ.—Ուսականի . . . . պուդը 72½—70 կ.
„ Ղուրքի . . . . . „ 1 ք. 7½—10 „
„ Կազդանների . . . . „ 77 — 75 „
„ Բազուի . . . . . „ 28½—30 „

ԻՒՂ.—Օգնատի . . պուդը սպառուած — —
„ Նիժնգորոդսկի „ 12 ք 75 կ.—13 ք.

Գնատարները առատացած լրալի պահանջ զնուելու համար։

Ծխ.—Շնորհատ 8 ք. 30 կ.—40 կ.
„ պատուհանների (սրահատաղի) սպառ.
„ սենի 4 ք. 40 կ.—50 կ.
„ Ձիի տոպրակ 10 ք. 80 կ.—11 ք.

ՇԱՔԱՐ.—Բրօդսկի . . պուդը 7 ք. 80 կ.
„ Բրօդսկի նաւային 7 ք. 75 —
„ Մանրապատ 6—8 ֆ. „ 8 „ 27½—
Մանրապատի պահանջը անհնար է։
„ Կոտրած . . . . . „ 8 „ 50—52½ կ.

Օրերս մեծ քանակուվերեամբ շաքար ներս մտաւ։

ՇԱՔԱՐԱԻԱԶ. Օգնատի պուդը 6 ք. 35—40 „
„ Մարսելի „ — —

Պահանջը մէջակ քանակուվերեամբ։

ՏՐԱՆԶԻՏ ՇԱՔԱՐ. . . պուդը. 7 ք. 55—60 կ.
Առ ու ծախը Թոյլ։

ԿՕՖԻ.—Մօքքօ—պուդը. 22 ք.—50 — 23 ք.
„ Բիօ „ „ 13 ք.—13 ք. 75 կ.
Տրամադրուվերինը Թոյլ։

ԹԻՑ.—Կ. և Ս. Պօպով հղրաց (К. и С. Бр Поповы).
„ 1 ք. 40 կոպէկանոց.
„ 1 „ 60 „
„ 2 „ — „
„ 2 „ 20 „
„ 2 „ 50 „

500 ռուբլուց աւել գումարի համար զեղչ % 10
10-ց մինչև 500 ք. „ „ „ % 9
Գաւառը փոխանօդները մինիմի գումարների համար . . . . . զեղչ % 7—8.

ԹԻՑ.—Պօպով հղրաց. (Бр. Поповы) միւնոյն գնանոցների համար զեղչ % 21—22
„ К. и С. Պօպովի հարկերին նմանացած տեսակի միւնոյն գնանոցների համար զեղչ % 18—19
Վերջին երկու տեսակների գաւառը փոխանօդը նշանակած զեղչից % 1—2 պակաս։

ԴԽԱԽՈՑ.—Կուշխաթի—Պապիրոս 1-ին և 2րդ տեսակի համար զեղչ % 22—23 կ.
„ 3 „ „ „ 6—7 „
Թամբաքու.—2 ռուբլիանոցի համար զեղչ. % 16.
1 ք. 20 կոպէկանոցի համար % 15—
80 կոպէկանոցի — „ 7
40 „ „ — „ 6
„ Ամերիկ — Պապիրոս. 1-ին և 2-րդ տեսակ % 21
„ „ „ 3-րդ տես. % 8—
„ „ Թամբ. 2 ռուբ. զեղչ. % 15—16
„ „ „ 1 ք. 20 կոպէկ. % 15—16
„ „ „ 80 կոպէկան. % 8—9
„ „ „ 40 կոպէկան. % 8—9
„ Բազարջիանց—Պապիր. 1-ին տես. % 25
„ „ „ 2-րդ „ % 20
„ „ „ 3-րդ „ % 15
„ „ Թամբաքու 1-ին տեսակ % 25
„ „ „ 2-րդ „ % 20
„ „ „ 3-րդ „ % 15

ՊԱՂԼԱՒԱ. (շիր 8—9 վտակ 2 ք. 35 կ.—40 կ
„ 17—18 „ „ 2 ք 25 կ —30 կ
Կաուի փոշ զեղչն 2 ք. 5 կ.—10 կ.
Սօդա (Soude caustique 70—72 °/₀-ոց 3 ք. 25—30 կ.
ԿԻՆԱՄՕՆ.—(Դարչին) . . . 11 ք. 80—90 կ.
ՊՂՊԵՂՆ.—Սեռնաֆթի . . . սպառուած։
„ „ միւս տեսակները 17 ք. 50 կ.

ՊՂՊԵՂԻ պահանջը զբիթէ սպառուած է, եւ զանձի համար էլ առ ու ծախը շատ կենդանի է։

ՆԱԽԹ.—1 տ. զանազան գոյնի պ. 30—32 կ.
„ 2 „ „ „ „ 25—28 „
„ Մերզոնեի գոյնագրանից „ 75—80 „
ՄՈՄ.—Կէնատկինկի . . պ. 12 ք. 70— „
„ Օղնատի . . . . . „ 10 „ 35—40 „
ՄՈՄ.—Տօլգի գոյնագրանից. 4-նոց. 5-նոց. 6-նոց. 8-նոց. . . պուդը 12 ք. 50 կ.
Փոխոխուվերեն առ այժմ չկայ։

Կէնատկինկի մոմը յիշեալ գնորով գոյնելով քաղցը վաճառուում է։

ՍԱՊՈՆ.—Տօլգի գոյնագրանից։
„ 1 տեսակը պուդը. . . 5 ք.
„ 2 „ „ . . . 3 „ 60 „
„ 3 „ „ . . . 2 „ 80 „
„ Մարմրօնի „ . . . 4 „
„ Մանրը, փոխոխուվը և միւս փոխոխուվերը 4 „ 50 „

ՀՐԱԳՈՒ.—Զանազ. տես. 3 ք 70 կ.—3 ք. 80 կ.
„ Հալած . . . . . 5 ք. 60 կ.—80 կ

Ծախերը շարժում են։

ՁՈՒՄԻՋ.—(Սուտա) Գարակատանի
անդամները պ. 2 ք. 90—3 ք. 15 կ.
„ „ քսակները „ 2 „ 50—55 „
ՆՈՒՇՆ . . . . . 11 ք. 40 կ.—50 կ.
ԿԱՂԻՆՆ (Ձիվել) . . . . . 3 „ 15 „ —20 „
ՕՂԻՆ.—Վաճառուում է . . % 7¾—7½ կ.
ՍՊԻՐՏՏ. — „ սակառով . % 8¼—8½ կ.
„ առանց սակառի։
ՆԱՓԻՆՋ Լաֆֆայ (Iava) 170 Հատ. 8ք. 8ք—10կ
„ մէսսին (Messine) 200-ը 7 ք. 80—90 կ.
ԼԻՄՕՆ 320 Հատանոց 9 ք. 80 կ.—10ք.
ԲՈՒՐԹ.—Թուշի-վրայ աշնան
կոպանդ . . . . 6 ք. 80 կ.—7 ք. 20 կ.
„ Թուշի-վրայ գարնան
կոպանդ . . . . . — — —
„ Թարատ. աշնան ոչխարի 4 „—50—60 կ.
„ Թարատ. գարնան „ . . . 6 ք. 20—50 „
„ Գառնամկի „ գարնան 4 „ 60 „ 70 „
„ Ղազախի—սպառուած — —
„ Շելտե „ — —
„ Ղարաբաղի „ — —
„ Նուխայ—գարնան — —
„ „ աշնան — —
այսօր վաճառուելու 400—500 պուդ Թուշի լուրջ ընտիր տարրանք. պահանջը 7 ք.—7 ք. 20 կ։
„ Թարատների „ — —
ՄՈՐԹ.—Ադիլ—(Մարսելի համար)
գոյնը . . . . . 1 ք. 40—70 կ.
„ „ (Գարապների համար մեծն) գոյնը . 2 ք. 40—60 „
„ Ոչխարին (Մարս. համ.) պ. 5 ք. 15—20 „
„ „ (Օգնս. համ.) գոյն. 1 „ 70 կ.—90 „
Պահանջը սակաւ։
ՏԱԼԻԻՐԻ ԿԱՇԻՆ. Պահանջը քիչ է։
Եվրոպայում մէջտեղամուվերինը քաղցրուվերեամբ կվաճառուէը . . . . . 8 ք.—8 ք. 25 կ.
ՄԱՐՍԵԼԻ Tampier է (Տանպիեռ) կաշին կանեփով . . . 38 ք. 50կ.—39ք.
„ „ Cheysson է (Շէյսօնի) կաշին կանեփով . . . . 35 ք. 50 կ.—36 ք.
ԿԱԱՅԵՆ. Ոչխարների համ միւս տեսակներ . . . . . 18 ք. 55 - 60 կ.
ՕՂԻՆԴՐ. (Նշուղը) . . . . . 8 ք. 70 — 80 կ.
ԲԱՄԲԱԿ.—Երևանի-ամերիկայի
սերմից . . . . . 7 ք. 60—70 կ.
„ Երևանի-Գարապլօղի
սերմից . . . . . 5 ք. 90 կ. 6 ք.
„ Խառնած տեսակը. 6 ք. 25—30 կ.
Ամերիկայի սերմի բամբակը քաղցրուվերեամբ կը վաճառուէը երկու լինելը։
ԲՈՒՐԹ.—Նուխայ սպառուած — —
„ Խիլրևանի. Նուխ. պատ. 25 — 30 ք.
Թիլ.—Կախեթի. սպառուած — —
„ Խիլրևանի. փոքը քանակուվերեամբ . . . . . 83 — 85 ք.
ԼԱՒ.—Բոլոր տեսակները էս սպառուած։
ԸՆԿՈՒՆՁԻ ՈՍՏՂ. (Նապղի) պահանջը շատ զինը սաստիկ ընկած. պահանջ չկայ։
ԼՈՒԻ ԾԱՂԻԿՆ.—Ձախտանոց Թոյլ։ Պահանջը շատ.—Գինն է 1 ք. 50 կ.—2 ք.
ՈՍԿԻՆ. Պօլխովնիչկան . . . 8 ք. 49—50 կ.
Տամկայ լրջան . . . . 9 „ 30—32½ „
ԱՐԾԱՓՆ. Ռուբլիանոց . . . . 1 „ 42½—45 „
20 կոպէկանոց . . — 23—23¼ կ.

ՄՕՍԿՈՒԱՅԻ ԲՕՐՍԱՆ, յունվարի 20-ին.
ԲԱՄԲԱԿ.—Երևանի—Ամերիկայի սերմից պուդը 10 ք. 35 կ.
„ „ Մի տարի ժամանակ
„ „ գարապլօղ սպառուած
„ Մազանդարանի 7 ք
Մի տարի ժամանակի վերայ
* Ռուխարայի 7 ք. 30—35 կ կանեփով
ԹԻԼ.—Նուխայ. պուդ. . . . . 225—230 ք.
„ Կախեթու „ սպառուած.
„ Խիլրևանի „ սպառուած։
ՆԻՇ. — Վաճառուում է պ. 13 ք. 40—50 կ.
Զամիչ —(Սուտա) „ „ 4 ք. 40—50 կ.
„ Գարմեան „ „ 4 ք. 60—70 կ.

ՄԱՐՍԵԼԻ ԲՕՐՍԱՆ 14—25 յունվարի.
ԲՈՒՐԹ.—Թուշի վրայ գարնան կոպանդ.
„ „ . . . . B. 1 փք. 30—32½ ա.
„ „ . . . . B. S. 1 „ 10—12½
„ „ . . . . B. O. 1 „ 50—52½
„ „ . . . . G. C. 105—82½
„ „ . . . . . M. 80
պահանջը շատ սակաւ։
„ Աշնան կոպանդը A. O. 1 փք. 60—65 ա.
„ „ . . . . . B. O. 1 „ 55—60 ա.
„ „ . . . . . B. . . 1 „ 32½—35 ա.
„ „ . . . . . B. S. 1 „ 12½—15 ա.
„ „ . . . . . A. . . 1 „ 40—42½ ա.
„ „ . . . . . G. C. . 105—107½ „
„ „ . . . G. C. A. „ 1—20 ա.
„ „ . . . . . M. „ 90—95 ա.
„ պահանջը մէջակ քանակուվերեամբ։
„ Թարատների գարնան տեսակները։
„ գարնան կոպանդ . . . B. 95—100 ա.
„ „ „ G. C. 95—97½ ա.
„ „ „ M. 95 - 97½ ա.
„ „ „ M. 65—70 ա.
„ աշնան կոպանդ . G. C. O. 95—97½ ա.
„ „ „ G. C. A. O. 130—132½ ա.
„ Ղարաբաղ—Թարատների
„ գարնան տեսակ. 85—90 ա.
„ Նուխայ—գարնան — 85—90 ա.
„ „ աշնան A. 130—132½ ա.
„ „ „ B. 117½—120 ա.
„ Խորասանի. B. 160 —
„ „ մեծացած տես. 125—130 ա.
„ Վերջին տեսակի պահանջը շատ սակաւ է։
„ Բոլորի սովորական զեղչ. % 1½—2

Բրնի զրուվերինը շատ վատ է. չօգնց օր Թուրքիա է։ Ամերիկայից պահանջը կայ։ Միայն Թարատների համար անհրաժեշտ պահանջները չեն լրանում։ Թարատների այս տարուայ բերքին չեն հասանել, հետևապէս նորա համար ցարդ ծախուը չը կայ։

ՌՈՁՈՒԹ.—Վարդագոյն և նուխայ. մի քիչ տարով խեղդածներ։
„ ¾—5 սրդևնոց տուայ 8 ֆ.—8 ֆ. 25 ա
„ Նոյն տեսակները—սրևտով չորացած 7 ֆ.—7 ֆ. 25
„ Թամիալ . . . 3 ֆ. 50—75 ա.
„ Չխալ . . . 2 ֆ. 50 ա.—75 ա.
ԹԻԼ.—Նուխ. և Վարդ. դասարան. 40—45 ֆ.
ԼԱՒ.—Ռաշտ . . 6 ֆ. 7 ֆ.—75 ա.
„ Խորասանի . . . 3 ֆ. 3 25 ա.
„ Նուխայ . . . 9 ֆ. 50ա —10 ֆ.
ՖՐԻԶՕՆՆ.Տ.Նուխայ . . . 1 ֆ. 50 ա.—2 ֆ.
սովորական զեղչ. °/₀ 1—1½

Բամբակի գրուվերինը նոյեմբեր Թոյլ է։ Մէ վերջը ժամանակ առաջ եղած շաքմամբինները չը շարունակուվեան գրուվերինը գրեթէ անգործ է։

ՈՂԹԱՔԻ ՄՈՐԹ. . . . . 100 ֆ.
ՏԱԻԱՐԻ հաշի . . . . 160—155 ա.
ԱՅԾՆ ՄՈՐԹ 12 հատ . . . . . 32—38 ֆ
սովորական զեղչ. % 4
ԼՈՒԻ ԾԱՂԻԿՆ.—Վաճառուում է 100 քեյսն 50—75 ֆբ. զեղչ. % 4
Սառնիկ ընկած է. գրեթէ Հարցնող չը կայ։
ԸՆԿՈՒՆՁԻ ՈՍՏՂ. Ցածր տեսակները մէջա մեծ նման են անվաճառ։ Ընտիր տեսակը . . . 150—160 ֆբ.
զեղչ. % 2
ՇԱՔԱՐ . . . . 50—65 ֆբ
առ ու ծախը սառնիկ Թոյլ են։
Ընդհանրապէս շարժուվերը չը կան։

Խմբագիրը—Հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աբդէն մամուլի տակ է և շուտով լոյս կը տեսնի «Հայկունի և Բաֆֆի «Կայծերը» վերնագրով մատենախօսուվերիւնը։ Բացուած է բաժանորդագրուվերիւն, իւրաքանչիւր բաժանորդագրուվերեան գինն է 50 կոպ։ Յանկացողք կարող են դիմել Բազու Սէյիդ Ամիրեանցին։ 5—5

Առաջնակարգ կիներական ԱՄՍՈՑ 29-ին ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆՈՒՄ կը լինի պարահանդէս յօգուտ ԹԻՖԼԻՍՈՒՈՑ ՀԱՑՈՒՀԵՑԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ Ընկերուվերեան։
Սկիզբն ժամէ 9-ին.
Մուտքը Թէ կանանց և Թէ արանց 2 ռուբլի։ 4—3

Լոյս տեսաւ
ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԻ
«Գործակատարի Յիշատակարանից» և Հրդէհ Նուխիագործարանում.
Սրժէք 50 կոպ.
Ծախվում է Կենդրօնական Գրավաճառանոցում և Հրատարակչի մօտ. Կատօլիչեսկայա փողց. «Աստուածատրեան և ընկ.» առևտրական տան մէջ։

Սրբել Ալպիէսեան.
3—2

Կիւրակէ փետրուարի 5-ին Թիֆլիսի ժողովարանում Յօգուտ Հայոց Բարեգործական Ընկերուվերեան Կովկասում՝ տեղի կունենայ Պարահանդէս.
Մանրամասնուվիւնքը առանձին ափիշայով։
3—3

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Թիֆլիսի հրատարակի վերայ վաճառահանուող ապրանաց ընդհանրկ գները։ Յունվարի 27-ին։

—

ՑՈՐՒՆ.—Դուռնուվի պուդը 90—92½ կոպ.
„ Գանձակի „ 85—87½ „
„ Շորագալի պատ. — — — —
„ Ղազախի „ 60—70 „
„ Երևանի „ 80—82½ „
„ Նուխայ „ — —

Գաղձիալ հաղորդակցուվերեան ճանապարհների ձիունալ կապուած լինելու պատճառով ցորենը վրայը քանակուվերեամբ է քաղաք մտնում։ Վերոյիշեալ պնդով քաղցը ծախուը շարունակում է։

ԱԼԻՒՐ.—Բէտոնով (Рейникъ)
քաշին . . . . 13 ք. 70 — „
„ կոժուխովի քաշը 16 „ — կ.
„ Հանվերգնանի
№ 0000 քաշը 12 ք. 75 կ.—13 ք.
„ 000 „ 12 „ 25—50 կ.
„ 00 „ 11 „ 25—50 կ.
„ 0 „ 10 „ 25 կ.— 50 կ.
„ 1 „ 11 „ 25—50 կ.
„ 2 „ 10 „ 25—50 „
„ 3 „ 7 „ 50 կ.
„ 4 „ 5 „ 50— „
„ Դուռնուվի . պուդը 1 ք. 15 —20 կ.
„ Գանձակի , . . „ 1 ք. —1 ք. 10 „
„ Շորագալի . . „ 1 „ —15 — 25 „
„ Խառն ուսականները „ — —80 — 90 „

Ալիւրի գնորի մէջ նոր վախտուվերիւններ չկան։

ԳՐԻՋԵՆԻ կրտսերայ
Բամած 2 ք.— 2 ք. 20 կ.
Ձը բամած 1 „ 90—2 ք.
ՄԱՆՆԻ կրտսերայ
1-ին ուսակ 11 „ 80 կ.—12 ք.
2 „ „ 10 „ 86 „—11 „
ԳՕԲԻ.—Ամիսակը. . . „ 52½ — 55 կ.
„ Աւք . . . . . „ 58 — 60 „
Գարեջրի համար . . . . . 62½ — 65 „
ԲՐԻՆՁ. աքսայ . . . . „ 2 ք. 70—80 կ.

ՆԵՐԿԱՅ 1884 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
„ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ“
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՔ
Հրատարակվում է նոյն ուղղուվերեամբ և դիրքով
Տարեկան բաժանորդագինն է 10 ռուբլի. կիսամեայ 5 ռուբլի.

Թիֆլիսում ստորագրուվել կարելի է 1) Խմբագրատանը, 2) պ. Շահվերդեան պանդոկնոում, 3) պ. Զ. Դրիգորեանի գրադարանում, 4) պ. Շահինեանցի ծխախոտի խանութում (Ախմրոնու գալերէում) և 5) պ. Տէր-Յովսէփեանցի խանութում (Միրզոյեվի տանը, „Կասկաս“ հիւրանոցի տակը։ Իսկ տարաբաղաքացիք Թող բարեհաճեն դիմել Խմբագրատուն.—Въ Редакцію „МЕГУ АЙАСТАНИ“ —Հասցէով։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.—I) Առաջնորդները, II) Քաղաքական III) Բանասիրական, IV) Թղթակցուվերիւնք, V) Մանր լուրեր, VI) Խառն լուրեր, VII) Տեղեկատու, VIII) Յայտարարուվերիւնք, IX) Պատասխանիք Խմբագրուվերեան,

ԾԱՆՕԹ.—„ՄԵՂՈՒՆ“ առաջնակարգ տարին կը հրատարակվի շարաթը ԵՐԵՔ անգամ, իսկ եթէ մէջտեղները ներեն և ՀՈՐՍ կամ աւելի անգամ։

ՆԵՐԿԱՅ 1884 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ
„ԱՐԶԱԳԱՆՔ“
ԹԱԲԱԹԱԹԵՐԹԸ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է
ՄԻԵԻՆՈՅՆ ԴԻՐՔՈՎ ԵՒ ՀԵՏԵԻԵԱԼ ՊՐՕԳՐԱՄԱՅՈՎ.

I. Տեղեկուվերիւններ կուսակալութեան գործակուվերիւնների և օրէնդրական միջոցների մասին։—II. Առաջնորդող յօդուածներ հասարակական կեանքի նշանաւոր հարցերի վերաբերուվերեամբ։—III. Թղթակցուվերիւններ հայաբնակ տեղերից. ընդհանուր տեսուվերիւն հայ և օսար լրագիրների տեղեկուվերիւնների և կարծիքների։—IV. Տնտեսական և առևտրական հարցերի քննադատուվերիւն։—V. Յօդուածներ ժողովրդական կրթուվերեան վերաբերուվերեամբ։—VI. Ամրագին տեսուվերիւն։ Յօդուածներ և տեղեկուվերիւններ արտասահմանեան հասարակական և քաղաքական նշանաւոր անցքերի մասին։—VII. Կրիտիկա և Մատենախօսուվերիւն։—VIII. Ֆելիէտօն։—IX. Խառն լուրեր։—X. Յայտարարուվերիւններ։

Տարեկան բաժանորդագինն է . . . . . 5 ք.
Կէս տարուանը . . . . . 3 ք.

Թիֆլիսում ստորագրուվերիւն ընդունվում է խմբագրատանը և Կենդրօնական գրավաճառանոցում»։
Ստորագրուվիք դիմում են՝ Тифлисъ, въ Редакцію „Арцаганкъ“

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 27-го января 1884 г. Տպարան Ա. Ա. Միխելսոնի տ. № 12. Типографія А. А. Михельсона, Гол. пр. д. № 12.